

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Dionysii Carthvsiani, luculenta iuxta ac compendiaria
in Acta apostolorum exegesis siue commentaria**

Dionysius <Cartusianus>

Coloniæ, 1532

VD16 D 1926

Visio Danielis de lapide qui abscisus de monte sine manibus, de Christo
pulchre exponitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38702

D. DIONY. A RICK. CAR.
sapientia: cautos scientia, & doctos disciplina. Preposuit autem Daniel in corde suo ne pollueretur de mensa regis, neque de vino potus eius. Dedit autem deus Daniel: gratiam & misericordiam in conspectu principis eunuchorum. Et dixit Daniel: Tenta nos obsecro seruos tuos diebus decem, & dentur nobis legumina ad vascendum, & aqua ad bibendum; & contemplare vultus nostros & vultus puerorum qui vescuntur cibo regio, & sicut videris facies cum seruis suis: Post dies autem decem apparuerunt vultus eorum meliores & copulentiores, praे omnibus pueris qui vescabantur cibo regio. Pueris autem his dedit deus scientiam & disciplinam in omnilibro & sapientia. Non sunt inueniti tales de vniuersis ut Daniel Ananias Misael & Asarias

¶ Visio Danielis de lapide qui absensus de monte sine manibus, de Christo pulchre exponitur.

Caput. II.

Benedixit Daniel deum cœli & loquitus est, Sit nomen domini benedictum a seculo, & usque in seculum, quia sapientia & fortitudo eius sunt, & ipse mutat tempora & ætates, transfert regna aeternitatem, dat sapientiam sapientibus. Ipse revelat profunda & abscondita, & nouit in tenebris constituta. Tibi deus patrum meorum confiteor, teque laudo quia sapientiam & fortitudinem dedisti mihi, & ostendisti mihi quæ rogaui te. Est deus in celo revelans mysteria.

¶ Cap. 3.

¶ Benedictus es domine deus patrum nostrorum & laudabilis, & gloriosum nomen tuum in secula, quia iustus es in omnibus quæ fecisti nobis, & vniuersa opera tua vera, & viæ tuae rectæ, & vera sunt omnia iudicia tua. Non est confusio confidentibus in te domine. Et nunc sequimur in toto corde nostro & timemus te, & querimus faciem tuam. Non confundas nos, sed

E P I T O . E X D A N I .

fac nobiscum iuxta mansuetudinem tuam, & secundū multitudinem misericordiæ tuæ, & erue nos in mirabilibus tuis, & da gloriam nomini tuo, & confundantur omnes qui ostendunt seruis tuis mala. Benedictus es domine deus patrum nostrorum, & laudabilis & super exaltatus in secula. Benedictum nomen gloriæ tuæ sanctum, & laudabile & superexaltatum in omnibus seculis.

Benedictus es in templo sancto gloriæ tuæ, & superlaudabilis, & superexaltatus in secula.

Benedictus es in throno regni tui, &c. Benedictus es in intueris abyssos, & sedes sup̄ cherubin, & laudabilis & superexaltatus in secula. Benedictus es in firmamento cœli, & laudabilis & glorioſus, & superexaltatus in secula. Benedicite oīa opera dñi dñi, &c. Benedicite dñi q̄ eruit nos de inferno, & saluauit nos de manu mortis. Benedicite omnes religiosi deo deo, &c. Dixit Nabugodonosor, Ecce video viros quatuor, ambulantes in medio ignis, et species quarti similis filio dei.

¶ Cap. 4.

¶ Peccata tua eleemosynis redime, et iniq̄uitates tuas misericordijs pauperē, dixit Daniel regi Nabugodo nosor. Ego Nabugodonosor oculos meos ad cœlū leuaui, & altissimo bñdixi, et viuentē in sempiternū laudaui et glorificaui, q̄a potestas eius potestas sempiterna, et regnum eius in ḡnationem et ḡnationem, et oēs habitatores terræ apud ipm in nihilum reputanf. Iuxta voluntatē suam facit, tam in yutib⁹ cœli q̄ in habitatoribus terræ, et non est q̄ resistat manui eius, et dicat, quare sic fecisti? Nunc igitur laudo magnifico et glorifico regem cœli, quia omnia opera eius vera.

¶ Cap. 5.

¶ Tu quoq̄ non humiliasti cor tuum, sed aduersus dominatorem cœli eleuatus es. ¶ Cap. 6.

¶ Eductus est Daniel de lacu leonum, et nulla iesio ap̄ paruit in eo, quia credidit deo suo.

¶ Cap. 7.

¶ Aspicebā donec throni positi sunt, et antiqu⁹ sileb̄ eedit. Vestimentū eius q̄si nix candidū, et capilli capit⁹

D. DIONY. A RICK. C A R T,
cius quasi lana munda. Tronus eius flammæ ignis, Ro-
tæ eius ignis accensus (cætera quære) Milia milium
instrabant ei, & decies milies centena milia assistebant
ei. Iudicium sedet, & libri aperti sunt. (In isto capitulo
& sequentibus multa scribuntur de Antichristo, quæ in
historia Scholastica fatis conuenienter exponuntur, &
cæt. quære) Aspiciebam propter vocem sermoni grā-
dium, quæ cornu illud (f. Antichristus) loquebatur.
Aspiciebam in visione noctis, & ecce in nubibus cæli,
quæ filius hominis veniebat, & usq; ad antiquum dig-
rium peruenit, & in conspectu eius obtulerunt eum.
Et dedit ei potestatem & honorem & regnum, & oīs
populi, tribus, & linguae seruient ei. Potestas eius po-
testas æterna quæ non auferetur, & regnum eius quod
non corrumperetur.

Horruit spiritus meus

Aspiciebam, & ecce cornu illud (scilicet antichristus)
faciebat bellum aduersus sanctos, & præualebat eis do-
nec venit antiquus dierum, &c. Nota hic de Antichri-
sto diligenter. Et tradentur in manus eius, s. antichri-
sti, sancti & boni Christiani, usq; ad tempus & tem-
pa*ta*, & dimidium temporis. i. tres annos cum dimidio.

¶ Cap. 8.

¶ Ego Daniel ægrotavi & langui post visionem p*dis*
¶ Cap. 9.

¶ Propter temetipsum inclina deus meus aurem tu*i*,
& audi. Neq; enim in iustificationibus nostris p*sternimus*
preces ante faciem tuam, sed in miserationibus
multis. Exaudi domine, placare domine, ne ma-
teris. Dixit Gabriel ad Danielem. Septuaginta hebdo-
mades, supple annorum, abbreviatæ sunt sup populi
tuū, & sup urbem sanctam tuam, & consumetur p*uarica*
tio, & finem accipiat p*ecatum*, & deleat iniqtas, & ad-
ducatur iusticia sempiterna, & impleatur visio & p*phe*
tia, & vngat scutum sanctorum (i. Chri*s*, etc. q*re* in textu.)
Nota hic pulcherrima de tpe aduentus Chri*s*, et passione
ipsius, ac obstinatione Iudeor. Bñ exponit in Schola-
stica historia, q*re* diligenter.) Et post hebdomades se-
xaginta duas occides Christus et non erit eius populus

P I T O; E X D A N.

qui cum negaturus est, et ciuitatem et sanctuarium diffi-
pabit populus cum duce venturo, et finis eius vastitas
et usq; in finem perseverabit desolatio, scilicet Iudeo-
rum execratio.

¶ Cap. 10.

¶ Intelligentia opus est in visione. Daniel vir desy-
deriorum intellige. (Nota in isto capitulo de contra-
uersia inter angelos prouinciarum ac populi custodes)
Ex die primo quo posuisti cor tuum ad intelligendū,
ut affligeres te in conspectu dei tui, exaudita sunt ver-
bata tua. Noli timere vir desyderiorum, pax tecum, est
robustus.

¶ Cap. 11.

¶ In undecimo capitulo nota de antichristo, quæ tamē
partim exponuntur de Antiocho. In tpe illo consur-
ge Michael princeps magnus qui stat p filii populi
tui, et veniet tempus quale non fuit, ex eo ex q gentes es-
se coepérunt, vique ad tempus illud. Istud tpe Antichri-
sti implebit. Multi de his qui dormiunt in puluere ter-
rae, euigilabunt, alij in vitam æternā, alij in opprobri-
um ut videant semper. Qui autē docti fuerint fulgebūt
quasi splendor firmamenti, et qui ad iusticiam crudelitatis
multos, quasi stelle in perpetuas æternitates. Item no-
ta residuum huius capituli in q de Antichristo tangit,
qd scilicet post mortem eius conuertentur ab eo dece-
pti ad agendum pœnitentiam.

¶ Cap. 13.

¶ Iniquitas egressa est de Babylone a senioribus qui vi-
deban regere populum, ait dñs. Angustiae mihi sunt
vndiq;. Sed melius est mihi absq; ope incidere in ma-
nus vestras quam peccare in conspectu domini. Dixit
Susanna. Flens autem Susanna suspexit in cælum. Er-
rat enim cor eius fiduciam habens in domino.
Deus æterne qui absconditorū es cognitor qui scis o-
mnia antequam fiant. Reuertimini ad iudicium. Se-
men Chanaan et non Iuda species decepit te, et concu-
placentia subuertit cor tuum.

¶ Cap. vlt.

D. DIONY. A RICK. CART.

¶ Apprehendit angelus domini Abacuk in vertice eius, et portauit eum capillo capitis sui. Posuitque eum in Babylone super lacum in impetu spiritus sui. Recor datus es mei domine deus meus, et non dereliquisti diligentes te.

Osee continet Cap. XIII. Et loquitur de idolatria populi Israel, signata per mulierem meretricem: de munitatione peccatorum, & exhortatur ut filii Israel ad dominum conuertantur

Caput. I.

Rincipium loquendi domino ad Osee. Et dixit dñs ad Osee. Vade sume tibi vxorem fornicationum, et fac tibi filios fornicationum, quia fornicans fornicabitur terra domino. Erit in loco vbi dicuntur eis, non populus meus vos, dicetur eis. Filii dei viuentis. (Istud allegat apostolus ad Romanos de vocatione gentium.)

¶ Cap. 2.

¶ Ecce ego separiam viam tuam spinis, et separiam eam a maceris. Ecce ego laetabo eam, et ducam eam in solitudinem et loquar ad cor eius. Sponsabo te mihi in semper eternum, et sponsabo te mihi in iudicio et iusticia, et in misericordia et miserationibus, et sponsabo te mihi in fide, et scies quia ego dominus.

¶ Cap. 3.

¶ Dies multos sedebunt filii Israel sine rege et sine principe, et sine sacrificiis, et sine altari et sine ephod, et sine teraphim. Et post haec reuertentur filii Israel, et querent dominum deum suum, et David regem suum (i.e. Messiam) et puebunt ad dominum, et ad bonum eius in nouissimo die (istud in Iudeis obstinatis verificatum est, sed in fine mundi antichristi detecta per fidia ad Christum reuertentur) &c.